

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง: ศักยภาพในการพัฒนากลุ่มเกษตรกรตามธรรมชาติของประธานกลุ่ม
และคณะกรรมการกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดตรัง

โดย: นายวิภาส แก้วนางพุด

ชื่อปริญญา: วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)

สาขาวิชาเอก: ส่งเสริมการเกษตร

ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์:

(รองศาสตราจารย์ ดร.นำชัย ทนุผล)

๒/.../๒๕๖๔/๒๕๖๔/

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อทราบลักษณะส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจของประธานกลุ่มและคณะกรรมการกลุ่มเกษตรกร (กลุ่มที่กำลังพัฒนาและกลุ่มที่ยังไม่ประสบความสำเร็จ) ในจังหวัดตรัง (2) เพื่อระบุถึงศักยภาพในการพัฒนากลุ่มเกษตรกร (ปัจจัยที่สามารถสนับสนุนให้กลุ่มเกษตรกร ประสบความสำเร็จตามธรรมชาติของประธานกลุ่มและคณะกรรมการกลุ่มเกษตรกรที่กำลังพัฒนา และกลุ่มที่ยังไม่ประสบความสำเร็จ) ในจังหวัดตรัง ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือประธานกลุ่มเกษตรกร (กลุ่มที่กำลังพัฒนาและกลุ่มที่ยังไม่ประสบความสำเร็จ) จำนวน 23 คน คณะกรรมการกลุ่มเกษตรกร (กลุ่มที่กำลังพัฒนาและกลุ่มที่ยังไม่ประสบความสำเร็จ) จำนวน 96 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 119 คน โดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้คือแบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้คือ

1. ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และแบบความเป็นผู้นำของประธานกลุ่มเกษตรกร ผลการวิจัยพบว่าประธานกลุ่มเกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 59 ปี มีรายได้จากการประกอบอาชีพในภาคเกษตรเฉลี่ย 93,200 บาทต่อปี มีจำนวนบุคคลในครัวเรือนที่ต้องรับผิดชอบเฉลี่ย 4 คน มีจำนวนสมาชิกที่เป็นแรงงานของครอบครัวเฉลี่ย 3 คน ประธานกลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมประชุมฝึกอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับการเกษตร และประธานกลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่มีแบบความเป็นผู้นำแบบค่อนข้างไปในทางเน้นมนุษยสัมพันธ์

2. ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจสังคม และจิตวิทยาของคณะกรรมการกลุ่มเกษตรกร ผลการวิจัยพบว่าคณะกรรมการกลุ่มเกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 51 ปี มีรายได้จากการประกอบอาชีพเกษตรเฉลี่ย 93,545 บาทต่อปี มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 4 คน มีจำนวนสมาชิกที่เป็นแรงงานของครอบครัวเฉลี่ย 3 คน คณะกรรมการกลุ่มเกษตรกรมีระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการกลุ่มเกษตรกรเฉลี่ย 10 ปี และส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรม ส่วนคณะกรรมการกลุ่มเกษตรกรที่ระบุว่าเคยเข้ารับการฝึกอบรมนั้นจำนวนครั้งเฉลี่ย 2 ครั้งต่อปี คณะกรรมการกลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในผลตอบแทนที่ได้รับในระดับปานกลางและเกือบทั้งหมดมีความมุ่งมั่นในชีวิตในระดับสูง

3. ลักษณะกลุ่มเกษตรกรตามการรับรู้ของประธานกลุ่มเกษตรกร ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มเกษตรกรมีอายุกลุ่มเฉลี่ย 23 ปี มีจำนวนสมาชิกกลุ่มเกษตรกรในปัจจุบันเฉลี่ย 117 คน และมีจำนวนสมาชิกกลุ่มเมื่อเริ่มก่อตั้งเฉลี่ย 85 คน สำหรับการเปลี่ยนแปลงขนาดของกลุ่มเกษตรกรนั้น ประธานกลุ่มเกษตรกรมากกว่าครึ่งระบุว่าจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้น ประธานกลุ่มเกษตรกรมีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งเฉลี่ย 13 ปี แต่มีจำนวนครั้งในการจัดประชุมสมาชิกเฉลี่ยปีละ 1 ครั้ง และมีจำนวนครั้งในการจัดประชุมคณะกรรมการเฉลี่ยปีละ 2 ครั้งเท่านั้น นอกจากนั้นประธานกลุ่มเกษตรกรเกือบทั้งหมดระบุว่าไม่เคยชนะการประกวดกลุ่มดีเด่นเลย แต่ส่วนใหญ่ระบุสมาชิกกลุ่มเกษตรกร มีความร่วมมือร่วมกันอยู่ในระดับพอใช้ ส่วนปัญหาด้านความขัดแย้งกันภายในกลุ่มนั้นพบว่าเกินกว่าครึ่งหนึ่งระบุว่าสมาชิกมีความขัดแย้งกัน

4. สถานการณ์ของกลุ่มเกษตรกรตามการรับรู้ของประธานกลุ่มเกษตรกร ผลการวิจัยพบว่าประธานกลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่ระบุว่าสัมพันธ์ภาพระหว่างประธานกลุ่มและคณะกรรมการกลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ในระดับดีมาก มีความชัดเจนของงานในระดับสูง และประธานกลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่ระบุว่ามีความจำเป็นในตำแหน่งในระดับสูงเช่นกัน

5. จุดมุ่งหมายของกลุ่มเกษตรกร ผลการวิจัยพบว่าคณะกรรมการกลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่ มีจุดมุ่งหมายของกลุ่มเกษตรกรในระดับสูงและระบุว่าจุดมุ่งหมายของกลุ่มมีความสำคัญมาก

6. ขนาดของกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มเกษตรกรที่ไม่ประสบความสำเร็จ เหล่านี้เป็นกลุ่มขนาดใหญ่

7. คำนิยมของกลุ่มเกษตรกร ผลการวิจัยพบว่าคณะกรรมการกลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่มีค่านิยมของกลุ่มเกษตรกรในระดับปานกลางเท่านั้น

8. ปทัสถานของกลุ่มเกษตรกร ผลการวิจัยพบว่าคณะกรรมการกลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่มีปทัสถานของกลุ่มเกษตรกรในระดับปานกลาง

9. การสื่อสารภายในกลุ่มเกษตรกร ผลการวิจัยพบว่าคณะกรรมการกลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่ มีการสื่อสารให้เกิดความเข้าใจกับสมาชิกภายในกลุ่มในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน